

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS NARĖS
GITANOS MATIEKUVIENĖS**

**VERTINIMO IŠVADA
DĖL KĖDAINIŲ APYGARDOS NR. 43 RINKIMŲ KOMISIJOS
2020 M. SPALIO 28 D. SPRENDIMO NR. AK-40
„DĖL ADELĖS ŠTELMOKIENĖS GALIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
RINKIMŲ ĮSTATYMO 5¹ STR. 1 D. NUOSTATŲ PAŽEIDIMO“**

2021 m. birželio 23 d. Nr. 3-89 (1.2)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. spalio 28 d. (reg. Nr. 1-5177(7.9)) gavo Kėdainių apygardos Nr. 43 rinkimų komisijos (toliau – Kėdainių ARK) 2020 m. spalio 28 d. sprendimą Nr. AK-40 „Dėl Adelės Štelmokienės galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“, kuriuo patvirtinta Kėdainių ARK sudarytos tyrimo grupės 2020 m. spalio 25 d. išvada „Dėl Adelės Štelmokienės galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“ (toliau – Tyrimo grupė). Tyrimo grupės išvadoje konstatuojama, kad *Adelė Štelmokienė nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis.*

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 3 dalimi ir Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 „Dėl Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir Metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 40 ir 41 punktais, teikiama vertinimo išvada dėl Kėdainių apygardos Nr. 43 rinkimų komisijos 2020 m. spalio 28 d. sprendimo Nr. AK-40 „Dėl Adelės Štelmokienės galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“.

1. Tyrimo objektas

1.1. VRK 2020 m. spalio 14 d. elektroniniu paštu persiuntė Kėdainių ARK tirti reklamos gaudyklėje gautą pranešimą (reg. Nr. 1-4556(7.9)) dėl galimo papirkimo.

1.2. Pranešime buvo rašoma:

„Iš posto fb supratau, kad Uspaskicho šaika šitaip perka balsus“ (nuoroda į „Facebook“ įrašą). Pareiškėjo atsiųstoje nuorodoje rašoma:

„Agrokorcerno Kėdainių filialo vadovės Adelės Štelmokienės supirkimo kainos. Jei gerai balsuosit, supirkimo kainos kyla. Gerbiami ūkininkai, gal kituose rajonuose supirkimo kainos susietos su geru balsavimu? Pasidalinkite į PM.“

1.3. Pridėtos A. Štelmokienės siųstos 4 trumposios SMS žinutės (momentinės ekrano nuotraukos). Dviejose žinutėse buvo nurodomos žemės ūkio augalų supirkimo kainos, kitose – tekstas (pateikiamas vienas):

„6-10 10:17 Laba diena, ot šiandien žinutė bus kitokia :D, politinė :D Noriu informuoti, kad mūsų rajono valstiečiai/žalieji dėl tam tikrų priežasčių neturi savo kandidato į seimą, o Kaminskas nėra mūsų kandidatas, mes palaikome kėdainietį profesorių-inžinierių-mechaniką Serafiną Dalių. <...>“

2. Atlikto tyrimo procedūrų vertinimas

2.1. Kėdainių ARK Politinės reklamos stebėsenos grupė sudaryta nepažeidžiant VRK 2020 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. Sp-38 patvirtinto 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės reklamos stebėsenos tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 13 punkto reikalavimų; Kėdainių ARK Tyrimo grupė sudaryta nepažeidžiant Aprašo 16 punkto reikalavimų.

2.2. Tyrimas atliktas laikantis Aprašo IV ir III skyriuose nustatytų reikalavimų.

2.3. Tyrimo metu apklausti visi asmenys ir ištirti visi įrodymai, galėję turėti reikšmės priimant sprendimą: Dalius Serafinas, Adelė Štelmokienė, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS).

2.4. Kėdainių ARK Tyrimo grupės 2020 spalio 25 d. išvada ir Kėdainių ARK 2020 m. spalio 28 d. sprendimas Nr. AK-40 VRK perduoti Aprašo 34 punkte nustatytais terminais.

3. Kėdainių ARK Tyrimo grupės tyrimo metu nustatytos sprendimui priimti aplinkybės

3.1. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. spalio 10 d.

3.2. Adelė Štelmokienė nebuvo registruota savarankiška politinės kampanijos dalyve, taip pat nebuvo atstovaujamoji politinės kampanijos dalyvė (politinės partijos keliamą kandidatę).

3.3. Kėdainių ARK Tyrimo grupės išvadoje nustatyta:

Tyrimo metu nustatyta, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos Kėdainių skyriaus atstovė Adelė Štelmokienė 2020 m. spalio 5-8 dienomis rašė žinutes, kurias gavo apie 40 žmonių, jos pažįstamų ūkininkų.

Adelė Štelmokienė dirba UAB „Kėdainių Agrochemija“ direktore, o taip pat UAB „Agrokoncemas“ vadybininke-konsultante, ji nėra padalinio vadovė. Adelė Štelmokienė taip pat nurodė, kad su pažįstamais ūkininkais susirašinėja nuolatos (beveik kasdien, jau tris-keturis metus), ir darbiniais, ir nedabiniiais klausimais bei suteikia jiems informaciją apie grūdų supirkimo kainas rinkoje.

Adelės Štelmokienės teigimu, ji ūkininkams persiunčia informaciją apie kainas, kurios būna jai atsiųstos, o Seimo rinkimų laikotarpis sutapo su supirkimo kainų didėjimo laikotarpiu. Adelė Štelmokienė pripažįsta, kad pažįstamiems ūkininkams parašė žinutę, jog palaiko kandidatą į Lietuvos Respublikos

Seimą Dalių Serafiną, o žinutė su kainų didėjimu ir balsavimais nėra labai vykęs juokas (kalba netaisyta).

3.4. Tyrimo metu nenustatyta, kad Adelė Štelmokienė galėtų daryti įtaką žemės ūkio augalų supirkimo kainoms.

3.5. Tyrimo metu taip pat nenustatyta, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos Kėdainių skyrius, UAB „Kėdainių Agrochemija“, UAB „Agrokoncernas“ finansiškai rėmė kandidatą į Lietuvos Respublikos Seimą Dalių Serafiną.

3.6. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos atsakyme nurodyta, kad partija finansiškai nerėmė ir nepalaikė kandidato į Seimo narius Daliaus Serafino. A. Štelmokienės žinutes laiko pajuokavimu.

3.7. D. Serafinas savo atsakymuose nurodė, kad neprašė A. Štelmokienės rašyti žinučių, jokios finansinės paramos nei iš jos, nei iš LVŽS negavo.

3.8. A. Štelmokienė savo atsakymuose nurodo, kad žinutes laiko pajuokavimu.

3.9. Atsižvelgdama į tyrimo metu surinktas faktines aplinkybes, gautus atsakymus, Kėdainių ARK Tyrimo grupė konstatavo, kad *Adelė Štelmokienė nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis.*

4. Teisinis vertinimas

4.1. Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.*

4.2. VRK 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 patvirtintose Metodinėse rekomendacijose dėl aplinkybių, kurioms esant pradedamas rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimas, 4 punkte numatyta, kad *dovanos ar kitoks atlyginimas – kaip turtinė nauda (materialinių išlaidų išvengimas), kuri gali būti suprantama tiek kaip materialios, tiek kaip nematerialios turtinės vertybės (pavyzdžiui, pinigai, buities reikmenys, tam tikri mokami darbai, turtinės teisės, paprastai mokami intelektualinės veiklos rezultatai, paprastai mokamo pobūdžio paslaugos, koncertai, kiti mokamo pobūdžio kultūriniai renginiai ir pan.), toliau tame pačiame punkte numatyta, kad suteikimas – kaip bet koks materialios ar nematerialios turtinės naudos (dovanų, paslaugų ar kitokio atlyginimo) perdavimas kitam asmeniui arba sąlygų ja pasinaudoti sudarymas. Skatinti*

rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį – kaip poveikio rinkėjui arba asmeniui, kurio likimu, gerove, interesų patenkinimu suinteresuotas rinkėjas, darymas.

4.3. Tyrimo metu nustatyta, kad D. Serafinas neprašė A. Štelmokienės už jį agituoti ar kitaip paveikti rinkėjų valią.

4.4. A. Štelmokienė negali nustatyti žemės ūkio augalų supirkimo kainų, tai yra žinoma ir asmenims, kurie gavo žinutes.

4.5. LVŽS Kėdainių rinkimų apygardoje 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose rėmė kandidatą Darių Kaminską.

5. Išvada

Kėdainių ARK 2020 m. spalio 28 d. sprendimas Nr. AK-40, kuriuo pritarta Kėdainių ARK Tyrimo grupės 2020 m. spalio 25 d. išvadai, kad Adelė Štelmokienė nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo papirkti rinkėjus ir balsavimo teisę turinčius asmenis, yra priimtas laikantis nustatytų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo procedūros reikalavimų, surinkus ir objektyviai išnagrinėjus visas tyrimui reikšmingas aplinkybes, tinkamai pritaikius galiojančio teisinio reguliavimo nuostatas, todėl nėra teisinio pagrindo šio sprendimo nepatvirtinti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Vyriausiajai rinkimų komisijai s i ū l o m a:

Patvirtinti Kėdainių apygardos Nr. 43 rinkimų komisijos 2020 m. spalio 25 d. sprendimą Nr. AK-40 „Dėl Adelės Štelmokienės galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimo“.

Komisijos narė

Gitana Matiekuvienė